

החיבור בין אנטי-ציונות לאנטישמיות שריר וקיים

דן מירון

נאמרו של דניאל בלטמן "תוכורת מצרפת האנטי-דרייפוסית" ("הארץ", 15.12) מעורר תהייה והסתייגות ביחס לשני עיקרי הטענות המועלות בו, כל אחד מהם בפני עצמו, וביחס לקישורם המלאכותי זה בזה. בלטמן מותח ביקורת חריפה על החלטת בית הנבחרים הצרפתי (שבאה בעקבות החלטת דומה של הכונדסטטאג הגרמני) להכיר בהתנגדות לישראל כמדינת לאום יהודית (ואין כל משמעות אחרת כיום לאנטי-ציונות) כגילוי רוח מאוד של אנטישמיות בצביונה העכשווי, ובהטפה ובפעולה ברוח ההתנגדות הזאת כפעילות אנטישמית האסורה על פי החוק. בלטמן מקשר עניין זה – ללא כל חוליה הגיונית מחברת – עם פרשת דרייפוס, שפילגה בשעתה את הציבוריות הצרפתית, כאילו בהחלטת בית הנבחרים שלה נסוגה צרפת מעמדותיה הליברליות הרפובליקאיות העקרוניות לעבר הלאומנות האנטישמית שנתנה את ידה באותה פרשה לשיבוש האמת העובדתית ולשיבוש ההליך המשפטי לשם הגנה על "כבוד המולדת והצבא".

בעוד שהקישור הבלתי ענייני של הגדרת ההתנגדות לצייונות עם פרשת דרייפוס הוא בבחינת זריית חול כעניינים לשם יצירת רושם מוטעה ומטעה שקיים איזשהו דמיון בין שני עניינים שונים זה מזה, הטענה שההתנגדות לישראל כיום אינה יונקת ממקורות האנטישמיות ואינה אחד מגילוייה העכשוויים המובהקים מלמדת על כך שבלטמן אינו יודע באמת מה טיבה ומשמעותה של האנטישמיות בגלגולה העכשווי (שהוא שונה מאוד מזה שאיפיון אותה לפני יותר מ-125 שנים, בעת שהתחוללה פרשת דרייפוס), או שהוא מעלים מקוראיו דבר הידוע לו.

חייתי עשרות שנים בעולם האקדמי המערבי בארצות הברית ובאירופה, והייתי קרוב לאינטלקטואלים אנטי-ציונים יהודים ושאינם יהודים, ובין היתר גם ערבים, מוסלמים ושחורים (שימשתי כפרופסור במחלקה ללימודי מזרח תיכון, דרום אסיה ואפריקה באוניברסיטת קולומביה בניו יורק). מדובר באנשים משכילים, חריפי מחשבה, מורגלים בבחינה עצמית ביקורתית ובהשתתפות מסקנות על עובדות, ונוסף על כך נעימי הליכות ומסבירי פנים (אחדים מהם הינם ידידי עד עצם היום הזה). על סמך איך-ספור שיחות וויכוחים עם אנשים סימפטיים אלה – אגב, שיחות וויכוחים שמעולם לא הגיעו לטונים גבוהים,

להתלהמות ולפגיעה בטון החברי, בטעם הטוב וכנימוס – אני יכול לומר בוודאות ובמלוא האחריות האינטלקטואלית מהו עיקרה של החשיכה האנטי-ציונית של אנשים אלה.

ראשית, אומר מה לא היה עיקר זה. ובכן, הוא אינו קשור בהתנגדות לפעולותיהן של ממשלות ישראל, למדיניותן ולמעשיהן. הוא אינו מזוהה עם התנגדות לכיבוש המתמשך של השטחים שמעבר לקו הירוק וליישובם האלים בידי מתנחלים ישראלים גולנים. התנגדות לכל אלה מובנת מאליה, עד שצמח מעט אין טעם לדבר עליה; אבל היא אינה העיקר. מי שמסתפק בה ובמבאק בעד הקמתן של שתי מדינות בארץ ישראל נחשב (בארה"ב) "ורוד" – כינוי גנאי למי שמצדיקים את עוללות הצייונות (מחפים עליהן במריחת צבע ורוד, פסאודו-ליברלי) באמצעות העדת פנים של הסכמה חלקית עם המוחים נגדן. אנטי-ציונים "עקרוניים" לא רק כוים ל"ורודים" האלה, אלא גם מעדיפים על פניהם את הימין הישראלי המתנחלי: הוא לפחות אומר את האמת בפה מלא! העיקר שעליו אנו מדברים גם אינו כרוך בהגדת זכותו של העם הפלסטיני להקים בארץ ישראל מדינה משל עצמו. אפשרות זו – של מדינה פלסטינית לצד מדינת ישראל – נחשבת פסולה. אותו עיקר גם אינו מתמצה בתביעה לכיבוש חוק השבות, שהוא בעצם העיקרון הקובע למדינת ישראל צביון-ציוני. הוא אפילו אינו מדגיש את התביעה למימוש זכות השיבה של פלסטיני לדרוריהם אל כפריהם ובתייהם. גם תביעה זו היא כה מובנת מאליה וכה "בנאלית", עד שכמעט לא מכוחד להיאחו בה ולהפליג בעניינה בשיחה רצינית.

עיקרה של האנטי-ציוניות האינטלקטואלית שעליה אני מדבר הוא דרישה לביטול קיומה של מדינת ישראל – חד וחלק. הקמתה של ישראל היתה שגיאה היסטורית, שהביאה לאי-צדק ולשפיכות דמים בלתי פוסקת, ועד שלא תבוטל היא תכרסם כסרטן בגופה של הציבוריות הכינלאומית. זוהי שגיאה שמקורה באינטרסים זמניים של המעצמות הקולוניאליות. ב-1917 העניקה ממשלת בריטניה ליהודים את הזכות להקים בארץ ישראל את "ביתם הלאומי" (מרושג שהיה עמום ככוונת מכוון). היא נתנה דבר שלא היה שלה למי שלא היתה לו זכות לקבלו.

בנובמבר 1947 גרמו שיקולים שהיו כרוכים ביריבות בין המעצמות שהתפתחה אז לימלחמה הקרה, כמו גם אי הרצון של עמי מזרח אירופה לאפשר

ליהודים שורדי השואה לשוב לארצות מולדתם, וכן ניסיונם של עמים אחרים להשתחרר מאחריות לחלקם כהשמדת יהודי אירופה, לקבלת ההחלטה ההיסטורית באר"ם. החלטה זו היא אם כל חטאת. בה ורק בה צריך הדיון להתרכז. מה שאירע אחרי 1948 היה רק תוצאתה הבלתי נמנעת, ולכן כמעט לא כדאי לעסוק בו. מה שנחוץ הוא ביטול החלטת האו"ם מ-1947 והודאה מפורשת מצד ממשלת בריטניה בטעות ההיסטורית שטענה ב-1917. מדינת ישראל היא פצע שלא יגליה. רק ניתוח מעמיק שיצורב וישרוף את המורסה עד לשורשיה יביא פתרון.

אני יכול לומר בוודאות כי עיקר חשיבתם של אינטלקטואלים אנטי-ציונים הוא הדרישה לביטול קיומה של מדינת ישראל – חד וחלק

כשבעלי הגרסה הזאת נשאלים מה יהיה אם תתקבל הצעתם, מה יקרה למחצית העם היהודי, רובה מורכב מניצולים ומכני ניצולים למיניהם, ששיקמה את חיי האומה היהודית בישראל והקימה בה חברה אזרחית חזקה, כלכלה יצרנית, תרבות, שפה, תשובותיהם מגומגמות. יש מי שאומרים שהיהדות אינה אומה, וכקהילה דתית היא יכולה לחיות במקומות רבים ושונים. יש המדברים על מדינה דמוקרטית לא לאומית, מדינת כל אזרחיה. רובם מודים שישום ההחלטה יהיה כרוך בסבל נורא, בהרס ובתקופה ארוכה של כאוס. אבל, לדעתם, אין ברירה. מלומד הודי חביב הצביע על חלוקת מולדתו ב-1947 כעל אירוע היסטורי שגרם סבל והרס כל ישוערו, ואף על פי כן היה מוצדק.

בעלי הגרסה שתוארה כאן לעולם לא יתייבחו לכם לכנותם אנטישמים. הם אנטישמים! הם רק אנטי-ציונים, רודפי צדק, ליברלים אמיתיים, הומניסטיים ואם תרצו, גם מי שמתכוונים להחזיר ליהודים את אופיים ה"אותנטי", כלומר האוניברסליסטי-הגלובלי. הרצאתו הפומבית האחרונה של אדוארד סעידי המנוח (החכם והמקורי בקרב האנשים שבהם מדובר כאן) הוקדשה לפירוד כמודל של יהודי אותנטי כזה, שכאשר גורש ממולדתו האוסטרית חזר בלונדון ולא בירושלים,

הגם שהוצעה לו אז קתדרה באוניברסיטה העברית (לשאלה ששאלתי או בדבר גורלן של אחיותיו של פרויד, שלא קיבלו רשות להגר את לאנגליה, נשאר בווינה ונספו בגטו לודו, היינו, אם גם גורלן שלהן היה "אותנטי", לא השיב). אולם למעשה אין בימינו גילוי עמוק ועקרוני יותר של אנטישמיות מן הטענה שמדינת ישראל, על מחצית העם היהודי שחזר בה אל החיים אחרי מלחמת העולם, צריכה להתפרק. זהו, למעשה, צידוד במה"לך היסטורי שידמה לשואה וישלים את "מפעלה". את האמת הזאת הפנימו בתי הנבחרים האירופיים שקיבלו את החלטותיהם מתוך הבנה שאנטי-ציונות עקרונית, היינו אנטי-ישראליות, היא "אחת מצורות האנטישמיות העכשוויות", כדברי הנשיא עמנואל מקרון, ובעצם היא העיקרית והמשמעותית שבהן. יש לברך על החלטות אלה בפה מלא. הן אינן "בבחינת ניצחון אדיר למערך התעמולה הישראלי", כדברי בלטמן; הן פרי הבנה מעמיקה של המציאות למרות כישלונותיו ועליבותו של מנגנון התעמולה הישראלי, שפעולותיה של ממשלת ישראל מכשילות אותו על כל צעד ושעל. כמוכן, מי שמברך על החלטות אינו חייב כלל וכלל לברך גם על החלטותיה השונות של ממשלת ישראל, שטעויותיה והעוללות הכרוכות בהן רבו מספור. אגב, בניגוד לטענותיו של בלטמן היא בכל זאת, עדיין, ממשלה של מדינה דמוקרטית, למרות הכיבוש הממאיר, שתיאורו כ"כיבוש קולוניאלי" מטעה ואולי אף מפחית מחומרתו האמיתית. אמיל זולא והדרייפוסאדים (תומכי דרייפוס) לא טענו בשעתם שכיבושה הקולוניאליים של צרפת שללו ממנה את אופיה כרפובליקה. וגם בלטמן אינו טוען, למשל, שמדינה בעלת אינטרסים קולוניאליסטיים מובהקים – אמנם מבוססים באמצעים מודרניים – כמו ארה"ב, אינה רפובליקה דמוקרטית.

גם לא שמענו מפי בלטמן – מי שממשלת פרויד הנוכחית הפקידה בידי את ניהול מוזיאון גטו ורשה – טענות כלשהן בדבר הדמוקרטיה וכיבוש זכויות הפרט והאמת המשפטית וההיסטורית של אותה ממשלה, לאומנית לעילא, אשר על פי מבחן דרייפוס היתה בוודאי נחשבת למי ש"כבוד המולדת והעם הפולני" הוא בעיניה הערך העליון.